

Za gospodarje

Maribor, dne 21. aprila 1937.

Nekaj misli o burgundski brozgi.

V zadnjem času uporabljajo pri nas pri obrambnem sredstvu proti peronospori — modri galici — kot nevtralizacijsko snov sodo, ki so jo in jo še uporabljajo pri obrambi proti peronospori na vinski trti namesto apna. Posebno v krajih, kjer nimajo apna, je soda za nevtralizacijo kisline modre galice zelo razširjeno sredstvo. Pa tudi v krajih, kjer imajo apna na razpolago, jo uporabljajo, ker je priprava škropiva zelo enostavna in hitra, posebno zaradi dejstva, ker imamo dve popolnoma tehnično čisti snovi za sestavo škropiva. Zato tudi dajejo temu škropivu, ki ga imenujemo »burgundsko brozgo«, prednost pred bakreno-apneno ali »bordoško brozgo« in to zaradi tega, ker ne vsebuje burgundske brozga nobenih drobec, ki bi ovirali škropljenje s tem, da bi zamašili razpršilnike. Škropljenje samo je torej v tem pogledu nemoteno.

Nadalje je tudi doziranje burgundske brozge enostavnejše, ker imamo v prometu že točno odtehtane množine sode za praktično uporabo, med tem ko moramo pri pripravi bakreno-apnene brozge šele apno odtehtati, kar se pa le redko dogaja. Tako tudi ne pripravimo vedno zanesljive brozge. Posledica take površne pripravljene bordoške brozge pa je opalenje in vžigi na trsnem materialu, kar je zvezano tudi z izpadom pridelka, ker se ni mogla trta normalno razvijati in je utrpevala radi uničenja listov na presnavljanju.

Pripravimo pa 1%no burgundsko brozgo enostavno na sledeči način: V večji posodi raztopimo v 50 litrih vode 1 kg modre galice, v drugo manjšo posodo pa počasi sipamo v 50 litrov vode 475 gr sode tako, da se med mešanjem raztopi prej, ko sede na dno. Pri nas je v rabi Solvaj soda, katero uporabljajo vinogradniki s prav dobrim uspehom. Nato vlijamo v tankem curku med neprestanim mešanjem zmesi raztopino Solvaj sode v raz-

topino modre galice. Tako pripravljena brozga je uporabna za škropljenje.

Pri pripravi brozge ni potrebno nobene sile ali kaj sličnega za prečiščenje ali precejanje zmesi, ker je soda kot že povedano, čista brez vsake primesi in ne povzroča usedlin ali gošče v brozgi, kar je velika prednost te brozge.

Brozge pripravimo le toliko, kolikor je uporabimo v enem dnevu, ker je znano, da je sveže pripravljeno vsako sredstvo najbolj učinkovito v obrambnem in preprečevalnem svojstvu.

Pri obrambi proti peronospori smo imeli lansko leto priliko opazovati in beležiti, da je deževno vreme prskič bordoške brozge hitro izpiralo, zaradi česar ni zagleglo škropljenje in bolezen se je naravnost bohotno razvijala. Da bi brozga vsaj nekaj časa ostala na organih trsa, so nekateri vinogradniki primešali bordoški brozgi sladkorja in drugih sredstev, ki bi naj pojačali lepljivost. Pri burgundski brozgi teh dodatkov ni potrebno.

Pomagajmo si sami!

(Dopis od Sv. Lovrenca na Dravskem p.)

Malokdaj smo se oglasili, pa se bomo v bodoče pogostejše. Saj vidimo, da je to vedno bolj potrebno.

Po dolgih sedmih letih imamo zdaj zopet red na naši šoli. Sedem let je primanjkovalo pri nas učiteljev. Trpela je šola in pouk. Največ škoda pa so imeli naši otroci. Zdaj smo dobili še en nov razred in tako imamo danes šestrazrednico s šestimi učitelji. To je naš napredek in naš uspeh v šolskem področju, ki nam ga vsi priznavajo.

Mnogo slabše pa je v gospodarskem področju. Delamo od ranega jutra do pozne noči. Trudimo se in ubijamo. Kljub vsemu pa se naše slabo gospodarsko stanje noče izboljšati.

Največ skrbi nam dela Polskava. Ob vsakem pomladanskem in jesenskem deževju prestopi bregove. Gmajna, travniki

In njive so daleč naokrog poplavljeni in radi tega imamo ogromno škodo! Nima-mo pravih travnikov in ne paše, pa tudi ne krmie za zimski čas. Naša živina je bolelna in drobna ter ima premalo mleka. Če bi pa imeli lepe travnike in dovolj krmie, bi lahko redili pri nas predpisane težke, molzne krave pincgavske pasme.

Nujno potrebna je regulacija Polskave. Pred vojno se je mnogo o tem govorilo. Narejeni so bili načrti in proračuni. Izmerjena je bila nova struga. In potem? Prišla je vojska! Zdaj se nihče več ne briga za to. Vsakoletna škoda pa je velikanska.

Tudi močvirnati svet bi bilo treba izboljšati s prekopi in jarki. S tem bi pridobili mnogo zemlje, ki je sedaj neplodna. Imeli bi lepe travnike, dovolj sena in lepe živine.

Tudi naše ceste so v zelo slabem stanju. Radi neprestanega dežja so vse razmočene in blatne, da se kolesa globoko udirajo. Pri tem pa močno trpi naša vprežna živina. Cestni, cementirani jarki, ki so bili narejeni pred leti, nimajo odtoka. V njih se zbira smrdljiva voda in stoji skozi celo leto. Tu so pa plodišča za sitne komarje, ki jih je vedno več in leto za letom vedno bolj mučijo nas in našo živino.

Vsak izmed nas bi si danes rad sezidal gnojnično jamo, saj vemo, da je gnojnična jama za dobrega kmeta zlata jama. Nimamo pa denarja za najvažnejše življenjske potrebščine, še manj pa za cement in železo za gnojnične jame. Tudi umetna gnojila bi rabili.

Mnogo je še težav in skrbi, ki mučijo vsakega vestnega gospodarja. Pa kaj vse skup pomaga! Vstajamo pred zoro in delamo pozno v trdo noč. Delamo, trudimo se in ubijamo, pa vendar se naš položaj noče prav nič izboljšati.

Kako pa je drugod? Slišali smo, da imajo kmetje na Gorenjskem (Kranjskem) že vsepovsod lepe, trdne ceste in v vsaki vasi elektriko in vodovod. In mi? Nam voda odnaša plodno zemljo. Močvirje nam uničuje rodovitni svet. Nihče se ne pobriga za izboljšanje naših razmer. Vsak dan čutimo, vidimo in slutimo, da samo pridnost ne pomaga. Treba je še nečesa. Nam je treba še sloge in skupnega nastopa. V skupnosti je moč! To velja prav posebno za nas.

Vsi resni gospodarji bi se morali zbrati ter si izdelati načrt za skupno delo in izboljšanje naših razmer. Kaj bi trebalo storiti? Najprej regulirati Polskavo. Potem izkopati prekope in jarke po močvirnatem svetu. Tako bi dobili veliko površino plodne zemlje, lepe travnike. Imeli bi lahko lepo, debelo in zdravo živino. Naše gospodarsko stanje bi se na ta način takoj izboljšalo. Mi bi zopet lahko zadihali s polnimi prsmi.

To je naš načrt skupnega dela. Najprej pa se moramo združiti vsi prizadeti gospodarji, da si tako skupno pomagamo. Saj pravi ljudski pregovor: »Pomagaj si sam in pomore ti Bog!«

Pri tem našem novem delu nam bodo sigurno pomagali tudi naši nekdanji sovaščani, ki živijo sedaj kot cerkveni in posvetni gospodje po mestih. Posebno prosimo one gospode — naše domačine, ki prebivajo sedaj v Beogradu in Ljubljani, da posredujejo pri oblastih, da bi nam šle one na roko. Saj vendar vidite, kako žalostno živimo sredi poplav in močvirnatih, neplodnih zemlji.

Obracamo pa se tudi do vseh merodajnih činiteljev, do hidrotehničnega odseka in kmetijskega oddelka kr. banske uprave, do Agrarne operacije, do g. kmetijskega svetnika pri okrajnem načelstvu v Ptuj, do Zveze selekcijskih društev v Ormožu, da nam stoje v našem boju z razumevanjem ob strani ter nas podpirajo in nam pomagajo. Saj je samo v skupnem delu in v složnem nastopu vseh naša rešitev.

Naš geslo je: »Pomagajmo si sami (ne čakajmo več) in pomagaj nam bo tudi Bog!«

Ljudski pravnik.

Plačilo stroškov kazenskega postopanja.
A. P. v O. — Leta 1925 ste napravili s starši Vaše žene pogodbo, da dobite vidva z ženo po smrti enega izmed staršev eno polovico, po smrti drugega drugo polovico posestva. Tati Vas je telesno poškodoval, bil obsojen na plačilo 1492 Din stroškov kaz. postopanja, katerih pa ni plačal, vsled česar so bili vknjiženi na njegovo posestno polovico. Sedaj po smrti tati pa terja sodišče za plačilo Vas in grozi z dražbo. Vprašate, ali ste res dolžni plačati te stroške, čeprav so bili vknjiženi brez Vaše

vednosti in jih niste prevzeli v svojo plačilno obvezo. — Ako je bil v zemljiški knjigi vpisan kot lastnik Vaš tast, ni merodajno, ali ste Vi vedeli, da so se stroški vknjižili in morate sedaj, ko ste posestvo prevzeli, odn. se je lastninska pravica prepisala na Vas, te stroške plačati. Za odlog plačila prosite okrožno sodišče v Mariboru. — Ako pa ste bili ob vknjižbi zastavne pravice za stroške že Vi vpisani kot lastnik posestva in Vam niso vročili vknjižbenega sklepa, tedaj lahko tožite na zbris zast. pravice.

Zopetna pridobitev na dražbi prodanega posestva? G. F. v S. — Od leta 1930 ste dolgovali 50.000 Din, leta 1933 ste se preteče dražbe obranili, ker Vam je bila priznana zaščita, leta 1936 ste napravili šest klafter drv, nakar so Vas upniki začeli preganjati češ, da delate škodo in Vam 17. IX. na dražbi prodali posestvo. Vprašate, ali so bili poroki upravičeni pognati celo posestvo na boben, ali spadate še pod zaščito in ali je možno, da bi zopet prišli do svojega prodanega posestva. — Poroki so imeli zoper Vas gotovo izvršilni naslov (sodbo ali izvr. notarsko pismo), kajti sicer bi jim sodišče ne dovolilo izvršbe zoper Vas. Vi ste imeli priliko pritožiti se zoper sodbo, pa tudi zoper dovolitev izvršbe. Ako ste oboje opustili, odnosno ako s pritožbami niste uspeli in ako med izvršilnim postopanjem niste uveljavljali, da ste zaščiten kmet, tedaj tudi po izvršeni prodaji ne morete ničesar več ukreniti. — Čudno se nam zdi, da so Vam napravljena drva zaplenili in vzlic temu prodali posestvo. Po uredbi izgubi zaščito dolжник kmet, ki je odsvojil ali obremenil svojo imovino v nameri, da oškoduje svojega upnika. Sodišče je moralo to v svoji odločbi ugotoviti in bi se Vi morali pravočasno zoper tako ugotovitev pritožiti. — Enako bi morali pred dražbo predlagati, naj sodišče izvršbo utestni, ako je upnik posegel na več Vaše imovine kot bi zadoščalo za kritje njegove terjatve. Seve posestvo se navadno, ako tvori le eno vložno številko, proda v celoti. — Izdražitelj ni bil upravičen odvzeti Vam tudi necenjene predmete in živež. S tožbo lahko zahtevate, da Vam to vrne.

Hiša, v kateri brezplačno stanujete, zgori. A. K. v G. — Vprašate, kake pravice imate, ako zgori hiša, v kateri imate brezplačno stanovanje. — Ako Vam stanovanje pritiče kot del prevžitka, mora

dotičnik, ki je dolžan dajati prevžitek, hišo zopet postaviti, začasno pa Vam dati drugo stanovanje ali plačati odškodnino. — Ako imate pravico le do rabe stanovalnega poslopja, je lastnik sicer dolžan poslopje zopet postaviti, a če stroški presega to korist, ki preostaja lastniku, morate Vi plačati presežek ali odstopiti od rabe. Eventuelno zavarovalnino mora lastnik vso porabiti. — Ako imate pravico do uživanja stanovalnega poslopja, mora lastnik ob svojih stroških poslopje vpostaviti, Vi se pa dolžni povrniti mu obresti uporabljene glavnice po meri, v kateri se je s tem izboljšalo uživanje. Ako lastnik noče poslopja vpostaviti, smete zahtevati primerno povračilo za izgubo pri uživanju. — Ako Vam ob požaru zgorijo obleke in druge premičnine, Vam lastnik hiše ne jamči za to škodo, ako ni kriv požara.

Izplačilo hranilnih vlog bolnim in lačnim vlagateljem. J. M. v M. in R. O. v G. R. — Ste stari, bolni, za delo nesposobni in trpite pomanjkanje in glad — hranilnica Vam pa izplačuje le par dinarjev, odn. komaj en odstotek obresti. Vprašate, kako bi dosegli izplačilo potrebnih zneskov in ali se lahko ter kam pritožite. — Ako je hranilnica pod zaščito, je določeno, koliko odstotkov mora plačevati na obrestih; zahtevajte zadevno naredbo vpogled. Navadno je zavodom, čeprav so pod zaščito, dovoljeno za primer bolezni in neobhodno potrebnega vzdrževanja izplačati tudi kaj preko predpisane mere; žal jih k temu ne morete prisiliti. Ako je uradnik neprijazen ali nedostopen, napravite pismeno vlogo na načelstvo ali upravni odbor.

V posestvo vtaknjena dota; dedovanje po možu. M. H. na L. — V posestvo Vašega moža ste vtaknili svojo doto, na posestvu niste vknjiženi, glasom notarskega pisma sta drug drugega postavila za dediča; vprašate, ali bodo po smrti moža njegovi sorodniki kaj dedovali. — Ker nima mož zakonskih otrok, bi zamogli le njegovi starši zahtevati nujni dedni delež, to je eno tretjino tega, kar bi jim šlo po zakonu; po zakonu pa jim gre — poleg Vas — polovica. Torej eno šestino bi lahko zahtevali starši; drugi sorodniki pa ne bodo dedovali ničesar.

Razrušenje tuje ute — posekanje češpela in odvržen vrta. S. L. R. — Vaš tast si je z dovoljenjem zemljiškega lastnika postavil na njegovem svetu uto. Ko je umrl, je

lastnik zemljišča uto razdril in si les prisvojil. Vprašate, ali ga lahko terjate za odškodnino. — Ako Vam je svoječasi dogovor med tastom in lastnikom zemlje točno znan in veste, da si lastnik ni morda zgovoril, da pripade uta ob smrti tasta njemu (tak dogovor ni redek!), ga lahko tožite na izročitev lesa, ako pa lesa ne izroči, na odškodnino za les. Za odškodnino za uto kot tako ga najbrž ne boste mogli tožiti, ker je tast skoro gotovo le za sebe zgovoril pravico, imeti uto na tujem svetu. — Z dovoljenjem istega lastnika zemlje ste vsadili pred leti par češpljevih dreves, katere grozi lastnik sedaj — ko ste nekaj v jezi — posekati. Ako lastnik ni določil, kako dolgo smete na njegovem imeti vsajene češplje, Vam jih ne sme — brez primerne odškodnine posekati, dokler še rode. — Ze več let hasnujete vrt, ki ga odslužujete z delom. Vprašate, ali Vam ga sme lastnik odvzeti. Ako se niste zmenili, da bode vrt hasnovali gotovo dobo, Vam lastnik sme vrt odvzeti, vendar le po predhodni odpovedni dobi, ki znaša pol leta, ako ni v Vašem kraju kak drug običaj.

Vodnjak bi rad skopal. S. T. — Na enako vprašanje smo odgovorili v Lj. pravniku 10. marca 1937.

Nasvetov glede izbere poklica si ne usojamo dajati.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 17. aprila 1937 so pripeljali 34 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 13—14. Kmetje so pripeljali 5 voz sena 40—45, 1 slame 26, 5 voz krompirja 0.75—1.50 in 60 vreč čebule 1—3. Česen 4—7, kislo zelje 4—7, repa 2, karfiola 6—12, hren 7—9, 1 kg glavnote solate 10 Din, grah v stročju 10—12. Jabolke 6—12, suhe slive 5—9, celi orehi 7—8, luščeni orehi 20—22. Na trgu je bilo 7 vreč pšenice po 1.50, 5 rži 1.25—1.50, 6 ječmena 1.50, 8 koruze 1.25—6 ovsa 0.75—1, 4 prosa 1.25—1.50, 7 ajde 2, 4 prosenega pšena 3.50—4, 5 ajdovega pšena 3.50—4, 9 fižola 2—3. Smetana 8—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 20—24, čajno maslo 26—30. Prinesli so 292 kokoši 18—25, 456 piščancev 20—60, 1 gos 40, 19 puranov 40—65, 2 raci 20, 10 kuncev 5—20, 17 trzljivkov 35—60, 2 jagnjica 70 in 80 Dn.

Mariborski svinjski sejm 16. IV. 1937. Na ta svinjski sejem je bilo prignanih 241 prašičev in 2 kozi. Mladi prašiči 5—6 tednov stari so bili po 75 do 100 Din, 7—9 tednov stari 100 do 135 Din, 3—4 mesece stari 155 do 170 Din, 5—7 mesecev stari 200 do 340 Din, 8—10 mesecev stari 390 do 500 Din, 1 leto stari 660 do 900 Din, 1 kg žive teže je bilo po 5—7 Din, mrtve teže pa 9—11 Din. Prodanih je bilo 130 prašičev.

Mariborski sejem 13. aprila 1937. Prignanih je bilo 10 konjev, 11 bikov, 102 vola, 456 krav in 13 telet. Skupaj 592 komadov. Cene za različne živalske vrste na tem sejmu so bile sledeče za 1 kg žive teže: debeli voli 4—4.75 Din, poldebili voli 3.50—4.50 Din, plemenski voli 3.40—4.50 Din, bikli za klanje 3.50—4.15 Din, glavne krave debele 3.25—4.25 Din, plemenske krave 3—4 Din, krave za klobasarje 1.80—2.25 Din, molzne krave 3—3.75 Din, mlada živina 4—4.50 Din, teleta 5—6.50 Din. Prodanih je bilo 378 komadov, od teh za izvoz v Italijo 6.

Sejmsko poročilo iz Kranja 12. 4. 1937. Cene goveje živine so bile sledeče: voli I. vrste 5.50 Din, voli II. vrste 5 Din, voli III. vrste 4.50 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5.50 Din, telice II. vrste 5 D, telice III. vrste 4.50 Din; krave I. vrste 5 Din, krave II. vrste 4.50 Din, krave III. vrste 3.75 Din; teleta I. vrste 7 Din, teleta II. vrste 6 Din. Prašiči špeharji banaški 9.50 Din, prašiči špeharji domači 8.50 Din, prašiči pršutarji 7.50 Din za 1 kg žive teže. Mladi prašiči 8 tednov stari 180—200 Din komad. Cene goveje živine in prašičev so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene. Goveje meso I. vrste 10—12 Din, goveje meso II. vrste 8—12 Din, goveje meso III. vrste 7—9 Din za 1 kg. Svinjina 16 Din, svinjska mast 19 Din, slanina 18 Din, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 10—12 Din za 1 kg, II. vrste 8—10 Din, meso od bikov, krav in telic 5—10 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din II. vrste 8—10 Din, svinjsko meso sveže 10—14 Din za 1 kg.